

Opetusministeriö
Kirjaamo
PL 29
00023 Valtioneuvosto

Asia Lausunto WIPO:ssa valmisteltavasta radio- ja televisioyriytysten suojan uudistamista koskevasta sopimuksesta (WIPO Treaty on the Protection of Broadcasting Organizations)

Opetusministeriö on pyytänyt IPR University Centerin lausuntoa valmisteilla olevasta radio- ja televisioyriytysten suojan uudistamista koskevasta sopimuksesta. Instituutti esittää kannanottonaan seuraavan.

Radioyhtiöiden ns. signaalin suoja perustuu tällä hetkellä kansainväliseen yleissopimukseen esittävien taitelijoiden, äänitteiden valmistajien sekä radioyriytysten suojaamisesta (Rooman sopimus), jonka perusteella suoja koskee lähettämistä vain vapaasti etenevillä radioaalloilla. Sopimuksella pyritään estämään radio- ja televisiopiratismia.

Signaalin suoja ei ulotu ohjelmistojen sisältöön, joiden suoja määritellään yleisten tekijänoikeutta koskevien säännösten perusteella. Toisaalta signaalin suoja suojaaa kaikkia radio- ja televisiolähetyksiä riippumatta siitä, onko lähetyksen sisältö tekijänoikeudellisesti suojattu.

Useat lähioikeudet suojaavat liiketoimintaan sijoitettuja investointeja eivätkä suojan kriteerit täytä tekijänoikeuden perusvaatimuksia itsenäisyydestä ja omaperäisyydestä. Lähioikeuksien lisääminen ja edelleen laajentaminen tulisi tästä syystä tehdä erityisen harkitusti.

On ymmärrettävää, että yritykset, jotka uhraavat huomattavia taloudellisia panostuksia toimintaansa ja toimivat yhteiskunnallisesti tärkeällä alalla kuten viestinnässä, pyrkivät siihen, että niiden toiminta olisi mahdollisimman hyvin turvattu ”vapaamatkustajilta”. Nykyisen teknologian kehityksen vaiheessa tulisi kuitenkin pyrkiä siihen, että tekninen toiminta pyrittäisiin suojaamaan teknisillä toimenpiteillä eikä sitä kytkettäisi henkisen omaisuuden suojaksi tarkoitettuun tekijänoikeuteen.

Ehdotettu radio- ja televisioyriytysten oikeus lähetyssignaaliinsa johtaisi Rooman sopimuksen mukaisen lähioikeuden laajentumiseen ja vahvistumiseen. IPR University Centerin käsityksen mukaan tämä kehityssuunta ei ole toivottava, vaan ensisijaisesti tulisi pyrkiä kehittämään sellaisia teknisiä mekanismeja, joilla toiminta voitaisiin muutoin turvata. Sellaisen suojan vahvistaminen, jossa kriteerinä on pelkkä investointi, vieläpä ilman, että investoinnille on asetettu mitään määrällisiä tai laadullisia vaatimuksia, vinouttaa tekijänoikeusjärjestelmää. Laajentunut suoja kohdistuisi ennen kaikkea sellaisiin lähetyksiin, joiden sisältö ei ole tekijänoikeudellisesti suojattu.

Lopuksi IPR University Center haluaa painottaa, että radio- ja televisioyriytysten suojaava sopimus, joka ei sisällä keskeisiä uusia viestintämuotoja kuten webcastingia, on vanhentunut jo syntyessään.

Helsingissä 8. päivänä kesäkuuta 2007

Niklas Bruun
Professori, johtaja
IPR University Center